

Bill Clinton ja es veu president

El desconcert republicà i l'ocupació del seu espai polític per Clinton fan de l'actual president el favorit de les properes eleccions nord-americanes.

Bill Clinton ha començat la campanya electoral de les presidencials, que seran el novembre vinent, amb un punt de supèrbia. Conscient del caos que regna de moment en les files republicanes, sense contrincant en el seu propi partit i amb els sondeigs de cara, el president s'ha permès el luxe de comentar que nota a faltar una competència forta, que "l'estimuli intel·lectualment".

Els sis aspirants republicans a la Casa Blanca fan una enorme despesa d'energies lluitant entre ells per la candidatura del partit quan Clinton, absolutament relaxat i segur de si mateix, es dedica a parlar del futur del país dispensant als seus adversaris republicans un tracte entre conciliador i paternalista.

El cap de setmana passat, fent campanya per l'estat de New Hampshire, on les eleccions primàries del dia 20 representen tradicionalment el tret de sortida de la cursa presidencial, Clinton es deixava seduir per una certa nostàlgia, lluny de tota tensió política: "És bonic de tornar aquí. Vaig passar-hi moments meravellosos. Va ser aquí que va començar tot..."

La memòria és certament selectiva, perquè fa quatre anys, a New Hampshire, Clinton ni va poder guanyar les primàries demòcrates de l'estat ni llavors era considerat un seriós aspirant a ocupar la presidència. Però, certament, allà "va començar tot". Va començar, entre més coses, una prestidigitació política

que ha anat des del caos inicial, dominat per una adscripció política poc nítida, fins a l'ocupació forçada del centre-dreta des d'una estabilitat garantida pel sanejament econòmic i coronada per èxits d'aparador en política internacional.

Al marge de les sorpreses que pugui ocultar l'escàndol Whitewater, l'avantatge presidencial és net. Segons l'últim sondeig publicat per la revista *Newsweek*, si avui es fessin les eleccions presidencials, Clinton obtindria la còmoda majoria del 52% dels vots. Bob Dole, el candidat republicà encara amb més expectatives, tot i trobar-se ara a la defensiva, quedaria lluny, amb un 43% dels sufragis.

Viratge polític. Durant els últims mesos de la seva presidència Clinton ha pogut capgirar una tendència que el portava irremissiblement cap a una derrota en les pròximes presidencials. Hi ha contribuït, sens dubte, el desprestigi creixent d'una dreta republicana puritana i desbocada cap a l'ultraconservadorisme, i també la recuperació de la serenitat perduda en afers estrangers.

Però el factor decisiu sembla que ha estat el viratge ideològic que els pesos pesants del Partit Demòcrata han obligat a fer a Clinton. I amb resultats tangibles: diversos sectors clau de l'economia i de les institucions creadores d'opinió tornen a estar amb el president.

L'ambiciosa política social continguda en la nova versió de New Deal que Bill Clinton i Hillary Rodham van llançar l'any 1993 va generar desercions considerades vitals en la política nord-americana.

Thomas Ferguson, prestigiós autor d'un llibre recent sobre la davallada progressiva de les polítiques demòcrates, escrivia al 1994, poc després de la victòria republicana en les eleccions al Congrés i al Senat: "Certs sectors econòmics que donaven suport als demòcrates (immobiliàries, bancs, indústries d'alta tecnologia) els han abandonats. L'augment dels impostos del 1993 ha exasperat els uns, el descens de les despeses militars ha descontentat els altres, i el projecte de reforma del sistema sanitari ha dut l'enfonsament de l'edifici. En el moment de les eleccions una mar de diners que acompanyava els candidats demòcrates va girar cua i va anar a parar als seus contrincants".

The Wall Street Journal, fent-se ressò del diner fresc que arribava al camp republicà deia, el febrer del 1995, en portada: "Menys lligats a l'establishment, més ideològics, més desitjosos de canvis revolucionaris que no els sectors de negocis tradicionals, alguns inversors s'han implicat en operacions especulatives d'alt risc de rendiment. Són els que veuen l'estat com una amenaça a la seva pròpia existència".

Clinton representava, tot i que amb enormes contradiccions, el reforç de l'estat protector contra el neoliberalisme més ortodox. Potser era una caricatura, però molts nord-americans així ho veien. Quan Bill Clinton va anar perdent la seva base social (puja d'impostos a les classes mitjanes, reformes que mai no arribaven, dubtes exasperants...), la retirada dels suports econòmics tradicionals dels demòcrates va ser definitiva. La derrota electoral del 94 va significar la fi d'un somni pessimament dibuixat i aplicat més malament encara.

L'economia l'acompanya. L'alternativa viable ha estat l'ocupació progressiva d'un

Dalt, Steve Forbes, propietari de l'Imperi editorial Forbes. Baix, Robert Dole, fins fa poc clar aspirant a obtenir la candidatura republicana de les presidencials. La caiguda de Dole en els últims sondeigs es deu a la seua aparència cansada, irritada i per la pèrdua de reflexos natural d'un home de setanta-tres anys.

Forbes i Dole, al capdavant de la lluita republicana

Bob Dole, fins fa molt poques setmanes clar aspirant a obtenir la candidatura republicana de les presidencials, ha perdut gas en benefici del multimilionari Steve Forbes, propietari de l'imperi editorial Forbes. La versió aparent de la caiguda de Dole en els últims sondeigs va ser la resposta que va donar al president Clinton, quan aquest hagué pronunciat el seu discurs sobre l'estat de la Unió. Dole va aparèixer cansat, irritat i amb la pèrdua de reflexos natural d'un home de setanta-tres anys. Va ser suficient. En un país absolutament atent a les mínimes debilitats humanes, a l'hora de descartar idees i programes, Dole es va enfonsar en dues enquestes. Encara és a temps de recuperar-se, diuen els analistes polítics nord-americans, però ho ha de fer ràpidament i inequívoca.

Darrere la relativa caiguda de Dole (al cap i a la fi continua essent el candidat amb més expectatives globals per al novembre) hi ha l'atac fulminant que l'ala més ultramontana del republicanisme, dirigida per Newt Gingrich, practica sobre la seva figura política. Acusen Dole de traïr, amb la seva moderació, les expectatives republicanes en la dura batalla amb el president Clinton sobre els pressupostos. El senador Dole, que va utilitzar el populisme de Gingrich per desgastar la figura del president, és ara víctima de la seva estratègia política.

Aquesta situació ha afavorit la irrupció de Steve Forbes. La seva fortuna i propostes tan controvertides com la d'establir un únic impost lineal del 17% per a tots els nord-americans han focalitzat l'interès publicitari sobre la seva persona. No té gaires idees polítiques, però té prou diners —uns cinc-cents milions de dòlars— per a comprar un equip d'assessors capaç de convertir-lo en la Gran Promesa.

Al darrere, poca cosa: Phil Gramm, Richard Lugar, Pat Buchanan... L'enfonsament hipotètic d'una alternativa republicana a Clinton amb cara i ulls potser estimularia la irrupció *in extremis* de personatges que no han entrat en cursa i que podrien mantenir-se a l'expectativa: Richard Baker i Colin Powell són, ara com ara, els noms més esmentats.

E. S.

El president Clinton saluda Newt Gingrich. Dole va utilitzar el populisme de Gingrich i ara és víctima de la seua política.

ampli espectre de centre, escorat clarament cap a la dreta però presentat com la moderació que aniria contra la intolerància republicana.

Clinton ja s'alimenta de sectors moderats de tradició electoral republicana. Amb un discurs ple de connotacions religioses, familiars, d'ordre públic, regressives en matèria sexual i antistat benefactor, el president es menja el terreny, almenys de moment, dels Bob Dole, Steve Forbes, Pat Buchanan, etc. (vegeu quadre).

L'economia, a més a més, l'acompanya: creació de gairebé vuit milions de llocs de treball, reducció del dèficit a la meitat, control de la inflació, creixement i rècords en la borsa...

Però, òbviament, hi ha perills a l'horitzó: la implicació judicial de Hillary en el cas Whitewater, molt més profunda que no la de Clinton mateix, pot amargar la campanya del president. També l'evolució de l'economia durant els mesos vinents —els especialistes predeuen una forta caiguda del creixement— i la situació a Bòsnia, on la possibilitat de víctimes militars nord-americanes, si la situació es complica, esparvera el país.

Clinton sembla que hagi apostat fort per tornar a guanyar la presidència. Com quan era governador d'Arkansas, s'ha sabut "adaptar a la nova situació". Són viatges que sempre tenen un preu. Però encara no sabem el seu.

Eduard Sanjuan